

Ásványi nyersanyagforrásaink kutatása a IV. és V. ötéves tervidőszakban

Dr. Fülöp József akadémikus, a Központi Földtani Hivatal elnöke

Erdei Ferenc, a Magyar Tudományos Akadémia 1971-ben elhunyt egykori főtitkára — aki emberi, politikai és tudományos téren egyaránt kiemelkedő személyisége volt közéletünknek — már a 60-as évek első felében népgazdasági jelentőségű feladatként fogalmazta meg „az ország természeti erőforrásainak széles körű tudományos vizsgálatát”. A termőtalaj, az ásványi nyersanyagok, a felszíni és felszínalatti vízfajták, a légkör és a tájalkotó tényezők beható megismerésében, a bennük rejlő lehetőségek tudományos feltárásában és optimális hasznosításában — gazdasági felemelkedésünk nélkülözhetetlen forrásait látta.

Alig több mint egy évtized múltán, az emberiség történelmében még soha nem tapasztalt mértékben került a figyelem középpontjába a talaj termőképességének növelése, az ipari fejlődés ütemét fenntartó ásványi nyersanyagok biztosítása, a víz, a levegő és a természetes környezet ésszerű hasznosítása, védelme. Csak néhány napja, hogy országgyűlésünk környezetvédelmi törvényt fogadott el; a Magyar Tudományos Akadémia vezetői időszerűnek tekintik „a hazai természeti erőforrások kutatását” — a néhány országos jelentőségű kutatási főirány rangjára emelni; a párt és a kormány kiemelt figyelemben és támogatásban részesíti az ország ásványkincseinek kutatását és feltárását. Mindez örömmel tölt el bennünket és erőt ad a munkához; ugyanakkor a feladatok feszítettebbek, a tennivaló megsokasodott, a felelőség nagyobb.

Az elmúlt tervidőszakban egymást váltotta az átmeneti érdektelenség hidege és a forró érdeklődés. A restriktió is nagyobb volt a szándékoltnál és a IV. ötéves terv kiemelkedő eredményeiben is benne van a „jó szerencsét” ezer felderíthetetlen szállal segítő állami és társadalmi érdeklődés, — a lendületet adó támogatás.

A IV. ötéves földtani kutatási terv eredményes teljesítésének szemléltetésére a következő táblázat adatai is elegendők lennének.

	1. (mt)	2. (Ft)	3. (md Ft)
Kőolaj	14	203	30
Földgáz	18	203	20
Szén	150	1	10
Bauxit	15	27	7
Rézérc	100	4	25
Ólom-cinkérc	10	3	3
Építőipari ásv.-a.	2000	0.03	5

A számba vett, gazdaságosan kitermelhető új ásványvagyon (1.) minden fő irányban meghaladja az előirányzatot, a földgáz kivételével pótolta, — sőt esetenként jelentősen felülmúlta a közben kitermelt ásványvagyon mennyiségét.

Kedvezően alakult az 1 t ásványi nyersanyagra vetített fajlagos kutatási költség (2.) és a felderített új ásványvagyon nagy potenciális népgazdasági eredményt képvisel (3.).

A vártnál kedvezőbben alakult az új ásványvagyon minőségi összetétele. Ez különösen a bauxitnál igen számottevő. A korábban megkutatott ipari vagyon átlagminősége alapján az a vélemény alakult ki, hogy elkerülhetetlen a timföldgyárak részére szállított bauxit átlagminőségének hetes modulusra történő csökkentése. Ez az új eredmények alapján hosszabb időre szükségtelenné válhat.

A 8 md Ft összes földtani kutatási ráfordítás — a gazdaságosan kitermelhető új ásványvagyon révén is — több mint tízszeresen megtért. A földtani tevékenységnek azonban csak mintegy a fele irányult új ásványvagyon felderítésére. Jelentős arányú volt a bányatelepítési terveket, a bányarekonstrukciókat és a termelési előirányzatokat megalapozó előzetes és részletes fázisú kutatás, a földtani alap- és előkutatás, a vízföldtani-, a mérnökgeológiai- és az agrogeológiai kutatás.

A földtani szolgálat dokumentálta és értékelte az évi 100 em szénhidrogén-termelő fúrás, a 240 em kutató és feltáró bányavágot, és a 140 em bányabeli fúrás földtani adatait.

A kétségtelenül igen kedvező IV. ötéves tervidőszaki eredmények mellett indokolt a konkrét kutatási tevékenység elemzéséből is következtetéseket levonni az előttünk álló legfontosabb feladatokra vonatkozóan. A fő irányokban végzet és a tervbe vett kutatásokkal kapcsolatban a következőket szeretném kiemelni.

A szénhidrogén-kutatás IV. ötéves tervében előirányzott 25 mt új ipari szénhidrogén-vagyon felderítését

— az első évek kedvezőtlen körülményei ellenére,

— a Minisztertanács 1973. augusztusi határozatával biztosított anyagi támogatással

az OKGT szénhidrogén-kutatással foglalkozó szervezete jelentősen túlteljesítette. Kedvező az új ipari vagyon kőolaj és földgáz aránya mind a prognosztikus vagyonhoz, mind az 1971. I. 1-i ásványvagyonhoz viszonyítva.

A szénhidrogén-kutatás 1970-ig terjedő 35 évi átlagában (tehát Algyót is magába foglalóan) az összes fúrás m-re vetített eredményesség 26 t/m volt. Ez a IV. ötéves tervidőszakban 22 t/m, miközben a fúrás átlagmélység 1570 m-ről 2100 m-re növekedett. A geológiai munka hatékonyságát jobban tükröző fúrásokénti eredményesség 41 et/fúrásról 47 et/fúrásra emelkedett.

A kiemelkedő eredmények elérésében — megítélésünk szerint — döntő szerepe volt a mélyfúrásos kutatás sokoldalúan megalapozott földtani és geofizikai előkészítésének, a tervező

munka színvonal-növekedésének, a célkitűzések fázisokra bontott programokba foglalásának. A geofizikai kutatás — kapacitásának növelése mellett — igen jelentős módszer- és műszer-fejlesztéssel biztosította hatékonyságát. Növekedett a szénhidrogén-kutatások koncentrációja: 1971-ben még 20 területen 40 indikáció kutatására került sor; ugyanakkor 1975-ben 13 területen 25 indikáció felderítésére irányult a kutatás. A koncentráció fokozódását jelzi, hogy az elmúlt 5 év alatt a kutatófúrások több mint 50%-át mindössze 7 területre összpontosították. Eredményes munkát végeztek szénhidrogén-kutató geológusaink a Kárpátokon belüli terület — a KGST együttműködésében kidolgozott — általános szénhidrogén-prognózisának elkészítésével. Ez azonban nem helyettesíti — az előtünk álló feladatok pedig erőteljesen sürgetik — a prognózistanulmányok legreményteljesebb területeinkre és mélységszintekre történő részletes kidolgozását. Ez a tárcaszintű kutatási főirány egyik legfontosabb feladata.

Figyelmeztető számunkra, hogy a jelentős állami műszaki fejlesztési támogatás ellenére sem alakult kielégítően a működő fúróberendezések átlagteljesítménye. A fúrási előirányzatokat a tervidőszak egyetlen évében sem sikerült megvalósítani. Szerepet játszott ebben az átlagmélység-növekedés és a műszaki fejlesztés realizálásának elhúzódása, de számottevő volt a mentésre és a rétegnehézségek elhárítására fordított idő növekedése is. Összefüggésben van mindezzel a magfúrások összes hosszúságának és a rétegvizsgálatok számának csökkenése is.

Az V. ötéves terv célkitűzése 30—35 mt új ipari szénhidrogén-vagyon felderítése, mintegy 15 ezer km szeizmikus mérés és 1000 km kutatófúrás lemélyítésével. Ez — 2100 m-ről várhatóan 2500 m-re növekvő átlagmélység mellett — 400 db szénhidrogén-kutató fúrás sokoldalú vizsgálattal megalapozott tervezését és megvalósítását jelenti. A fő kutatási terület az Alföld marad, ahova a kutatási kapacitásnak mintegy $\frac{3}{4}$ része összpontosul. A dunántúli kutatás részaránya a IV. ötéves tervidőszakban elért közel 30%-ról az V. ötéves tervben 20%-ra csökken. Nagy erőfeszítéseket kell tenni, hogy a dunántúli szénhidrogén-kutatás produktivitását biztosítani lehessen.

Fontosnak tartjuk, hogy az Országos Kőolaj- és Gázipari Trösztön kívül rendelkezésre álló kutatási kapacitások, mint a Földtani és Geofizikai Intézet, az akadémiai és az egyetemi kutatóhelyek — jellegüknek megfelelően, de a legfontosabb szénhidrogén-kutatási feladatokkal jól összehangoltan — vegyék ki részüket hazánk legnagyobb jelentőségű földtani kutatásának teendőiből.

A IV. ötéves tervidőszak kutatási előirányzataiban a *szénkutatás* szerepelt a múlthoz viszonyítva a legkedvezőtlenebb arányban. A termelési célokat szolgáló, iparági igényeken felüli KFH perspektivikus kutatási előirányzattal együtt sem érte el a 100 em-t. A tényleges kutatási szükséglet — és végül a teljesített kutatási volumen — a tervezettnél azonban több mint a kétszeresére növekedett.

Jelentősebb kutatási feladatok közé tartozott a Márkus-hegyi, a lencse-hegyi és a sajómercei barnaköszén-kutatás, a lignitkataszter elkészítése, valamint a Ny- és É-magyarországi lignitkutatás. A mecseki feketeköszén-területen kifejtes terület kutatására, és jó eredménnyel zárult fúrástechnológiai kutatásra került sor.

Kiemelkedő fontosságú a Nagygyeháza—Mány—Csordakút környékén a Dunántúli Gyűjtőerőmű fő szénbázisát képező terület komplex köszén-, bauxit- és hidrogeológiai kutatása. Ennek mielőbbi befejezéséhez segítségként a következő hónapokban szovjet fúrócsoportok érkeznek hazánkba és 1977 végéig 40 em kutatófúrást mélyítenek le ezen a területen.

Az V. ötéves tervidőszakban is tovább folytatódnak a bányászati termelési előirányzatok földtani megalapozása céljából végzett kutatások; a nagykapacitású hőerőművek nyersanyagbázisaként figyelembe vehető lignitkifejtések kutatása; és tovább növekszik a mecseki feketeköszén-kutatás.

A legfontosabb feladatokban való aktív közreműködéssel jelentős mértékben fejlődött a szénbányászati iparág földtani szolgálatának munkája. A mecseki munkabiztonság fokozásának igénye, a kifejtéses bányászat sajátos problémáinak megoldása, valamint az ásványvagyongazdálkodással kapcsolatos feladatok a bányageológiai szervezet további megerősítését teszik szükségessé. A tapasztalatok aláhúzzák, hogy a munka hatékonyságának alapvető feltétele a földtani szolgálat szoros együttműködése a bányák műszaki-termelési és gazdasági részlegeivel, valamint a földtani, a műszaki és a közgazdasági ismeretek állandó korszerűsítése, továbbfejlesztése.

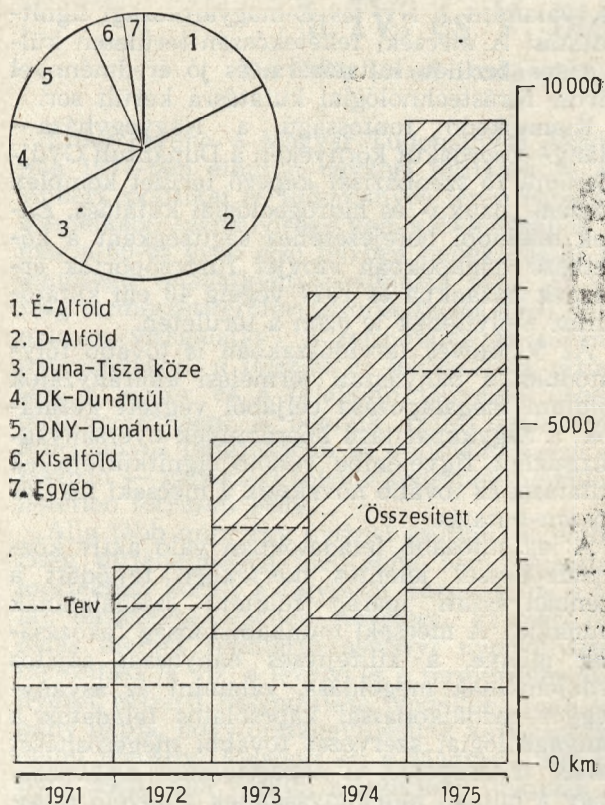
A *bauxitkutatás* igen kedvező, IV. ötéves tervidőszaki eredményeire néhány vonatkozásban már utaltam. Kiemelésre érdemes az előkutatás korszerű színvonala, a kutatási kapacitás legkedvezőbb területekre történő koncentrálása, a kutatás magas fokú szervezettsége, eredményessége.

A legfontosabb kutatási területek a IV. és az V. ötéves tervidőszakban a következők:

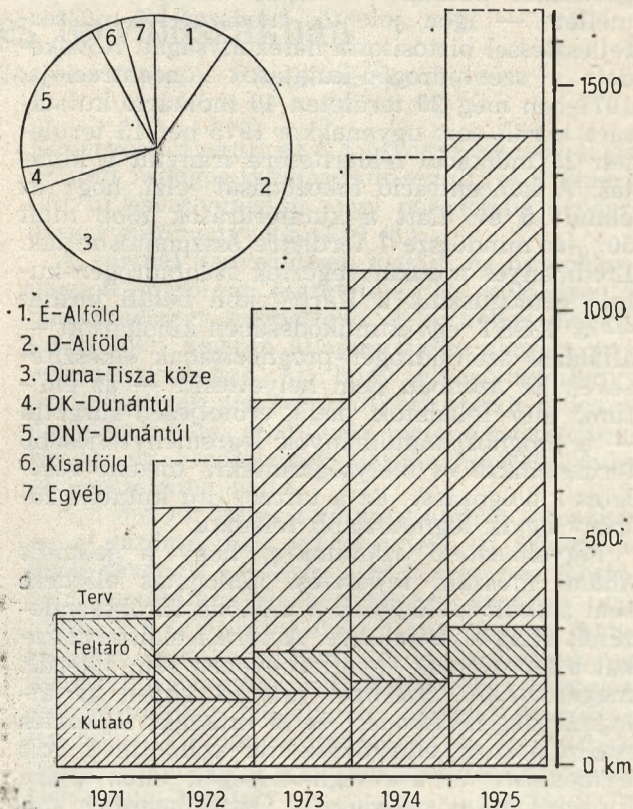
- a nyirádi bauxitterület, ahol a regionális karsztvízszint-süllyesztéssel szárazra kerülő teljes bauxitvagyong megismerése és termelésbe vonásának megalapozása a feladat;
- a Nagygyeháza—Mány környéki bauxitterület, ahol az ikertermékes bányaművelés földtani megalapozása és a tágabb környezetben további új bauxitvagyong felderítése a cél;
- az új, igen kedvező adottságokkal rendelkező Iharkut környéki kutatási terület.

Az V. ötéves tervidőszakban jelentősen fokozódik a felderítő kutatás részaránya. Kiemelkedő fontosságú a kutatási előirányzatok realizálhatósága szempontjából a műszaki fejlesztés máris késedelmes megvalósulásának mielőbbi rendezése. Az erre irányuló közös erőfeszítéseknek eredményre kell vezetniük. Alapvető népgazdasági érdek fűződik ahhoz, hogy a bauxitkutatás ütemét fokozzuk és a még feltárható ásványvagyont mennyiségileg és minőségileg megbízhatóan behatároljuk. Ennek eredménye

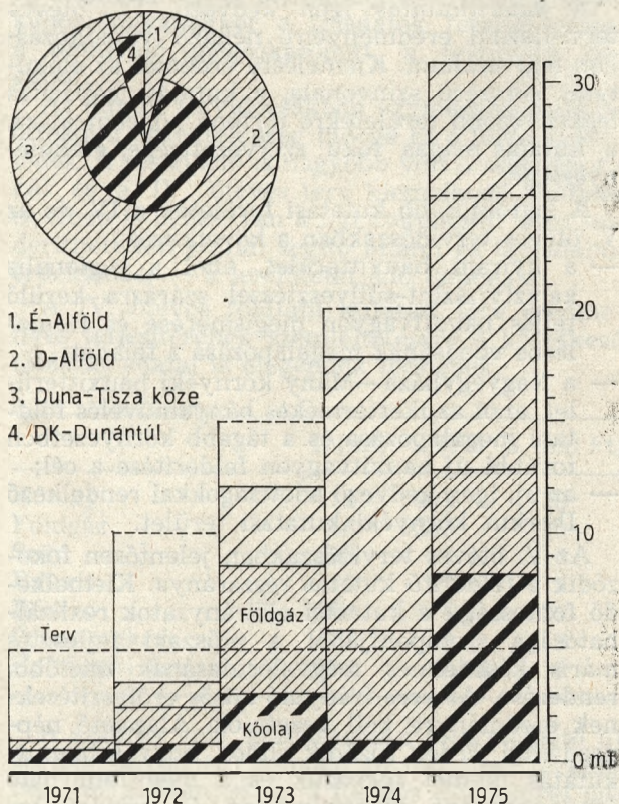
SZÉNHYDROGÉN KUTATÓ SZEIZMIKUS VONALHOSSZ
A IV. ÖTÉVES TERVIDŐSZAKBAN

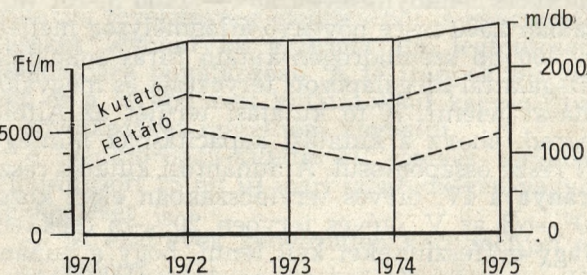
SZÉNHYDROGÉN KUTATÓ ÉS FELTÁRÓ FÚRÁSOK
A IV. ÖTÉVES TERVIDŐSZAKBAN

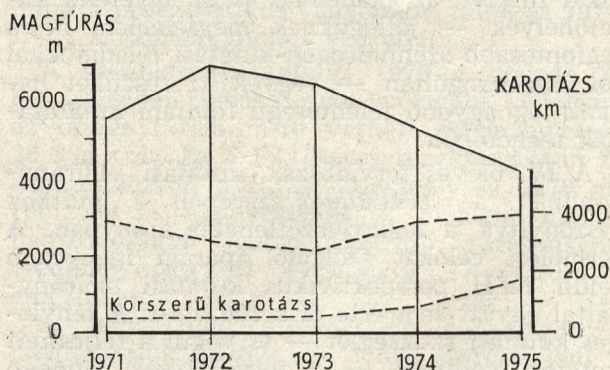
A KITERMELHETŐ SZÉNHYDROGÉNVAGYON NÖVEKEDÉSE
A IV. ÖTÉVES TERVIDŐSZAKBAN

A SZÉNHYDROGÉN KUTATÓ FÚRÁSOK
ÖNKÖLTSÉGÉNEK ÉS ÁTLAGMÉLYSÉGÉNEK
ALAKULÁSA A IV. ÖTÉVES TERVIDŐSZAKBAN

A SZÉNHYDROGÉN KUTATÓ FÚRÁSOKBAN VETT
MAGMINTÁK ÉS A KAROTÁZSMÉRÉSEK
ALAKULÁSA A IV. ÖTÉVES TERVIDŐSZAKBAN

1. ábra

teszi lehetővé a bauxittermelés és timföldgyártás optimális programjainak kialakítását.

Folyamatban van a bányászati veszteség csökkentésére irányuló, műszaki fejlesztési javaslatokat és intézkedéseket tartalmazó Állami Tervbizottság-i előterjesztés kidolgozása.

A *színesérc-kutatás* területén kiemelkedő jelentőségű feladat a recski mélyszinti rézérclelőhely mélyfúrásos kutatásának befejezése volt. Ez a bányatelepítés tervezéséhez szükséges mértékig tisztázta a földtani viszonyokat. Az V. öt-éves tervidőszakban, a második akna mélyítésével egyidejűleg — a kutató vágatokkal és a késedelmesen beszerzésre váró bányabeli fúróberendezésekkel — 360 mFt értékű részletes kutatást kell megvalósítani.

További feladat a rézérchez kapcsolódó szarmottevő ólom- és cinkércvagyron részletes bányászati kutatása, a művelési rendszer megalapozása céljából. Folytatódik a Börzsöny hegység és a Darnó övezet elő- és felderítő fázisú ércföldtani kutatása.

Az *ásványbányászati nyersanyagok kutatásának* megoldásra váró problémaköre a sokirányú, jelentős tudományos kezdeményezés, a bányászati lehetőségek, a félüzemi kísérletek és az ipari felhasználás összhangjának biztosítása.

Az *építőanyag-ipari ásványi nyersanyag-kutatás* alapvetően az iparfejlesztési célkitűzések függvénye. Kiemelkedő jelentőségű volt ezen a téren a hejőcsabai és a bélapátfalvai cementgyár-rekonstrukció nyersanyagbázisának kutatása, valamint a Dunántúli-középhegységben egy új cementgyár alternatív telepítési változatainak földtani megalapozása.

A modern építőanyag-ipari nagyüzemek kedvező településű, nagy kapacitású, a gyártási technológiának megfelelő minőségű, homogén nyersanyagbázisok megkutatását igénylik. Ennek eredményes megoldásához alapvetően fontos, hogy az iparfejlesztés hosszútávú fejlesztési tervei rendelkezésünkre álljanak, a választékteremtő nyersanyag-kutatás realizálhatósága érdekében. A már jelenleg is mintegy évi 70 mt építőipari nyersanyag-termelés hosszútávú, növekvő arányú fenntartása nélkülözhetetlenül teszi a nyersanyag-kataszterek rendszeres továbbfejlesztését és a legkedvezőbb nyersanyag-lelőhelyek állami védelmét.

Az ásványi nyersanyag-kutatás mellett nagy jelentőségű a *földtani alap- és előkutatási* tevékenység. A sokirányú tematikus munkán kívül ide tartozik az ország, illetőleg a természeti erőforrásaik alapján legfontosabb hegységek és medencék részletes és átfogó földtani és geofizikai vizsgálata, részletes és áttekintő földtani és geofizikai térképek szerkesztése és közreadása:

- gyakorlatilag befejeződött és jelentős mértékben közreadásra került az ország — KGST egyeztetéssel kialakított előírások alapján szerkesztett — 1:200 000 méretarányú földtani és geofizikai térképsorozata;
- befejeződött a K-i Mecsek, a Dorogi-medence, a Cserhát, a Mátra és a Tokaji-hegység részletes és átfogó földtani vizsgálata; folyamatban van részletes földtani térképsorozata-

tuk és átfogó földtani leírásuk, valamint áttekintő földtani térképeik közreadása.

A rendelkezésre álló kutatási kapacitás jelenleg a Dunántúli-középhegységre, a Börzsöny hegységre és az Alföld komplex földtani és geofizikai vizsgálatára, rendszeres földtani és geofizikai térképezésére irányul.

A Dunántúli-középhegységben a bauxit- és barnakőszén-kutatás tudományos megalapozása, új ásványi nyersanyag-perspektívák kutatása és vizsgálata, a Börzsöny hegységben színesérc-kutatás, az Alföldön komplex földtani, agrogéológiai, mérnökgeológiai és hidrogeológiai kutatás van folyamatban.

Befejeződött az érdekeltekkel közös finanszírozással megvalósított mérnökgeológiai térképezés Eger és Miskolc területén, jelentősen előrehaladt Budapest, Esztergom és Salgótarján területén, valamint a Balaton környékén, most indul Veszprém és Szeged területén.

Nemzetközi tekintélyünket jelzi ezen a téren az 1975-ben magas színvonalon megrendezett UNESCO Mérnökgeológiai Továbbképző Tanfolyam és a május végén sorra kerülő Nemzetközi Hidrogeológiai Konferencia.

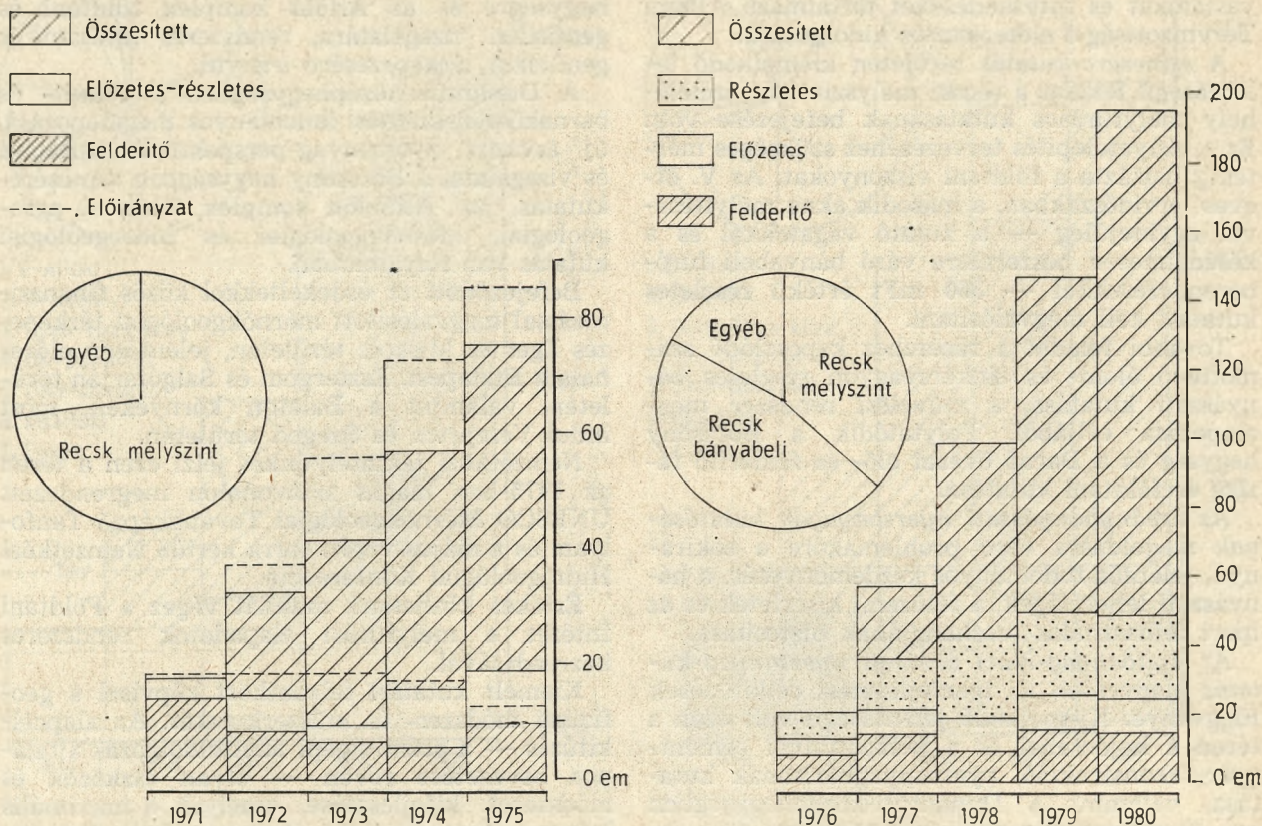
Értékes közhasznú munkát végez a Földtani Intézet a mélyfúrás alapadatok rendszeres közreadásával.

Kiemelt kutatási feladatkört képvisel a geofizikai módszer- és műszerkutatás. Az alapcélkitűzés — a számítógépi adatfeldolgozás általános bevezetése révén — olyan eszközök és módszerek kifejlesztése, amelyek a maximális információmennyiséget és pontosságot biztosítják.

A műszerfejlesztés területén legjelentősebb eredmény a szeizmikus és mélyfúrásos geofizikai digitális terepi felvevőberendezések kifejlesztése volt. Jelentős eredmény a K—500-as kis karotázs, a különféle karotázs szondák, a geoelektromos műszercsalád kis-, közép- és nagybematolású egységei és a neutronaktivációs analízátor nemzetközi viszonylatban is vezető színvonalon történt kifejlesztése.

Egészségesen fejlődött *nemzetközi tevékenységünk*. Rendszeresen és aktívan részt vettünk a KGST Földtani Állandó Bizottság munkájában, amely 1975-ben Magyarországon tartotta XXX. ülését. A Komplex Integrációs Program feladatai közül 1972-ben az INTERMORGEO-, 1974-ben az INTERGEOTECHNIKA, 1975-ben a MONGÓLIAI NEMZETKÖZI FÖLDTANI EXPEDÍCIÓ-ban való közreműködésre írtunk alá egyezményt. A KGST-munkában elsősorban a hazai földtani kutatás időszerű feladataihoz kapcsolódó témákban vállaltunk aktív közreműködést; ilyenek:

- a szénhidrogén perspektívák földtani értékelése,
- a színesérctelepek összehasonlítható vizsgálata,
- a Kárpát—Balkán—Kaukázusi övezet metallogeniája,
- az új digitális műszercsaládok kialakítása, a geofizikai adatok számítógépi feldolgozása,

2. ábra

— a KGST-országok számára deficitese ásványi nyersanyagok beszerzési lehetőségeinek vizsgálata.

A kétoldalú közvetlen földtani együttműködésben a tapasztalatcsere mellett elsősorban a geofizikai műszerfejlesztés területén erősödött a szoros koordinációban végzett együttműködési forma. Zavartalanul folytatódott szomszédainkkal a határmenti földtani együttműködés. Az elmúlt ötéves tervidőszakban először kötöttünk kétoldalú földtani együttműködést a francia Földtani és Bányászati Kutatási Központtal, a román Földtani- Bányászati és Olajipari Minisztériummal, valamint a Kubai Földtani Szolgálattal.

12 országban 28 ösztöndíjasunk vett részt továbbképzésben; KGST-, ENSZ- és TESCO-szakértőként összesen 24-en dolgoztak 8 különböző országban. Kutatócsoportjaink működtek Irakban, Libanonban, Jordániában, Szíriában, Mongóliában, Kubában, Vietnamban, Jugoszláviában és Szlovákiában.

Az V. ötéves tervidőszakban közel azonos irányban és jelleggel folytatódik a nemzetközi munka. Új feladatként jelentkezik a fejlődő országokban tervbe vett piackutatási tevékenység, amely ásványi nyersanyag-importunka földtani kutatással történő elősegítését célozza.

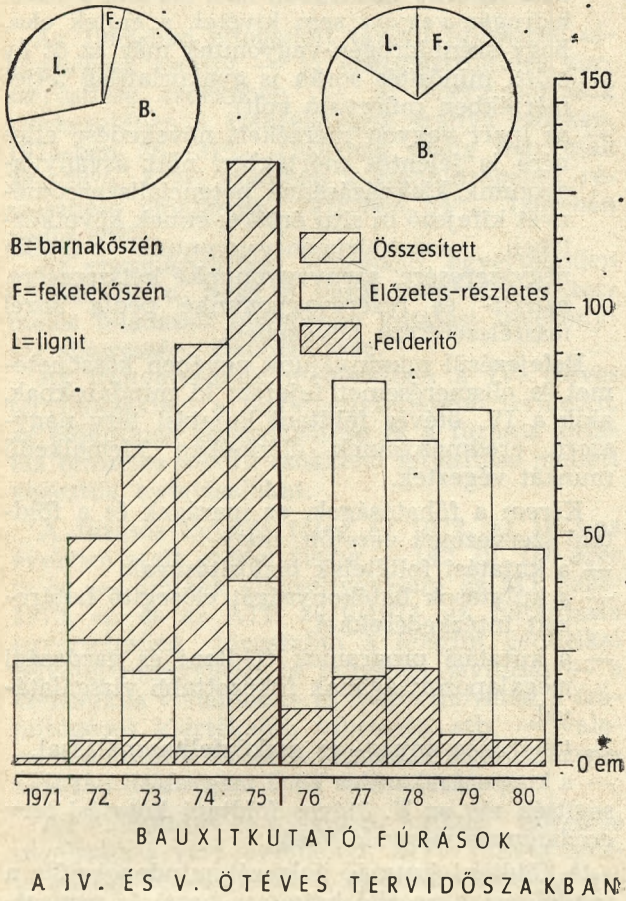
A hazai földtani kutatás időszerű feladataira visszatérve mindannyiunknak éreznünk kell,

hogy az V. ötéves terv 15 milliárd Ft földtani kutatási előirányzata nagy felelősséget ró a kutatások irányítóira és megvalósítóira egyaránt. A hatékonyság döntő mértékben függ a prognózisok és a kutatási programok tudományos megalapozottságától, a tervezés, a szervezés és a végrehajtás színvonalától. A kutatások eredményessége érdekében az előttünk álló években minden erőt az MSZMP KB Gazdaságpolitikai Bizottsága és az Állami Tervbizottság irányelvei alapján kidolgozott és az összes érdekelttel egyeztetett V. ötéves földtani kutatási terv végrehajtására kell fordítani.

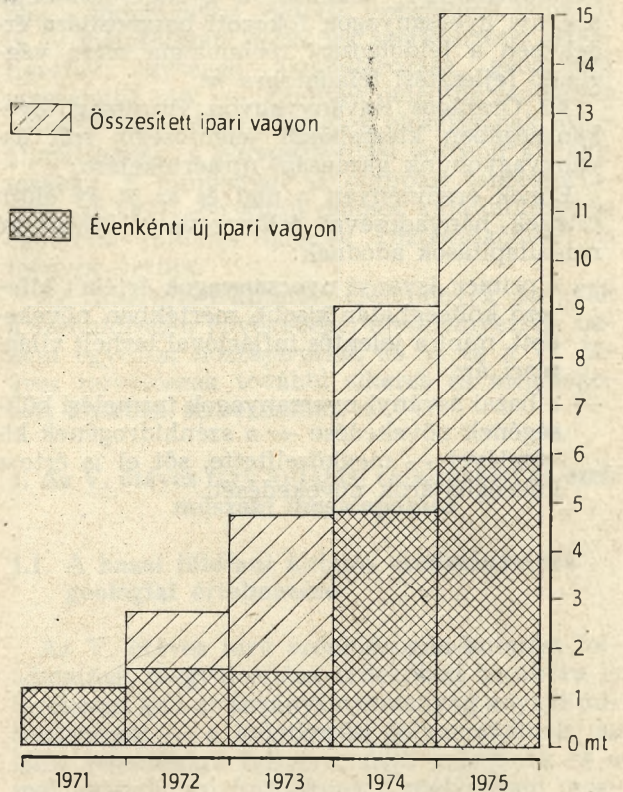
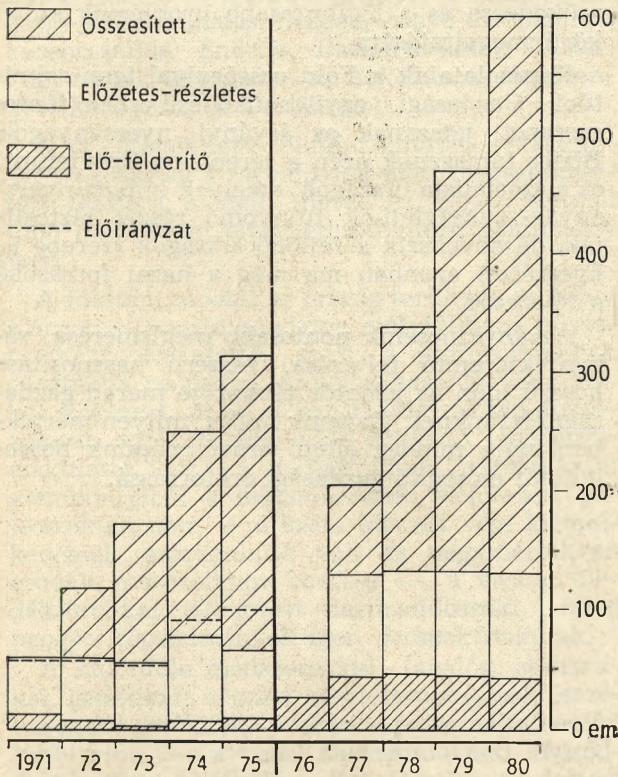
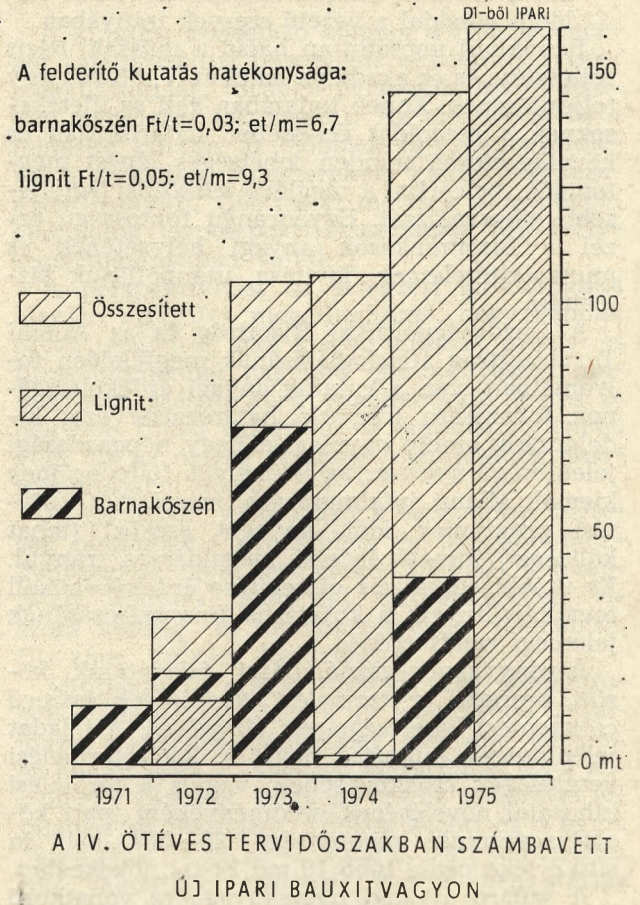
A Központi Földtani Hivatal részéről alapelvek tekintjük és rendszeresen dolgozunk azért, hogy a földtani kutatás a népgazdasági érdekeknek megfelelően, az illetékes főhatóságokkal és iparágakkal érdemi együttműködésben valósuljon meg:

- az éves kutatási tervek összeállítását a legfrissebb tapasztalatok figyelembevételének biztosítása és a végrehajtás feltételeinek reálisabb számbavétele érdekében ettől az évtől kezdve szeptember 1. és október 30-a között bonyolítjuk le;
- szélesítjük a prognózisok, a kutatási programok és jelentések vitafórumait és fokozottabb mértékben bevonjuk a vitába a tudományos egyesületeket és bizottságokat is;

A KÖSZÉNKUTATÁS VOLUMENE ÉS MEGOSZLÁSA
A IV. ÉS AZ V. ÖTÉVES TERVIDŐSZAKBAN

A IV. ÖTÉVES TERVIDŐSZAKBAN FÖLDTANI
KUTATÁSSAL MEGISMERT ÚJ, GAZDASÁGOSAN
KITERMELHETŐ SZÉNVAGYON

3. ábra

- korszerűsítjük a szakmai továbbképzés szervezeti kereteit és feltételeit;
- jelentősen javítani kell az információs munkát a földtani kutatás szervezeteiben és különös gonddal a vezető szervek irányában.

Rendkívül vonatottan halad a műszaki bázis fejlesztése és ez akadályos lehet az V. ötéves terv teljesítésének. Ennek tudatában kell az illetékeseknek a megoldás érdekében határozottan és következetesen minden lehetséges lépést megtenniük, beleértve a meglévő eszközök legteljesebb kihasználását. Egyenrangú fontosságú ezzel a fűtőmunkások anyagi helyzetének és munkafeltételeinek javítása, utánpótlásuk biztosítása.

A Gazdaságpolitikai Bizottság és az Állami Tervbizottság állásfoglalásának megfelelően folyamatban van a kutatók anyagi érdekelttségének fokozására irányuló határozattervezet kidolgozása, amely egyrészt a nagy népgazdasági jelentőségű nyersanyag-lelőhelyek felfedezőinek kiemelt állami jutalmazására, másrészt a kutatási programok időt, anyagot, eszközt (tehát költséget) kímélő érdemi megoldására irányul. Ez utóbbi célkitűzés elősegítése érdekében kell továbbfejleszteni a kutatások finanszírozásának jelenlegi rendszerét is.

Ásványvagyon-gazdálkodási feladataink között szerepel a termelési veszteségek ésszerű csökkentési lehetőségeinek vizsgálata. A feladat jelentőségét mutatja, hogy a kőolajtermelési veszteségek csökkenésének, vagyis a termelési kihatással növelésének eredményeként ipari kőolajvagyonunk mennyisége 25—50%-kal, in situ értéke pedig több 10 md Ft-tal növekedhet.

A szilárd ásványi nyersanyagokra vonatkozó vizsgálatok kiterjednek a termelési veszteségek normalizálására, valamint a gyenge minőségű ásványi nyersanyagok fokozott hasznosítása érdekében a feldolgozási technológia terén végzendő fejlesztési feladatokra is.

Az Országos Ásványvagyon Bizottság tevékenységében kiemelkedő jelentőségű volt ásványvagyonunk gazdasági újraértékelése.

Ennek eredményeit a mai és az öt év előtti értékek hányadosával jellemezve a következő megállapítások adódnak:

- a primer ásványi nyersanyagok értékét kifejező költséghatár kisebb mértékben növekedett, mint a jelentős inflációval terhelt világpiaci ár;
- a hazai ásványi nyersanyagok termelési költségének növekedése — a szénhidrogének kivételével — megközelítette, sőt el is érte a költséghatárokat növekedését;

— emiatt az ásványi nyersanyagok művealó mennyisége — az ultimer nyersanyagok világpiaci árának növekedése ellenére is — csak szerény mértékben nőtt (ez alól a szénhidrogén-vagyon sem kivétel, s ennek oka, hogy szénhidrogén-vagyonunk már az öt év előtti minősítés során is gyakorlatilag teljes mértékben művealó volt);

- az ipari vagyon mérsékelt növekedése ellenére is jelentős mértékben nőtt ásványvagyonunk kiaknázásának potenciális eredményét kifejező in situ értéke; ennek következtében szénhidrogén-vagyonunk értéke négyszeresére, szénvagyonunké kétszeresére, bauxit- és rézércvagyonunké pedig közel másfélszeresére növekedett.

Befejezésül mindnyájunk nevében köszönetemet és elismerésemet fejezem ki mindazoknak, akik a IV. ötéves földtani kutatási terv nagy-szerű eredményeinek elérésében kiemelkedő munkát végeztek.

Kérem a főhatóságok, az iparágak és a földtani szervezetek vezetőit, hogy

- a kutatási feltételek biztosításával,
- a kutatások hatékonyságát elősegítő határozott intézkedésekkel,
- a kutatási programok földtani és gazdasági megalapozottságának fokozottabb vizsgálatával,
- takarékos anyag- és eszközfelhasználással,
- a kooperáció széles körű megvalósításával segítsék elő az V. ötéves földtani kutatási terv eredményes megvalósítását.

A földtani kutatás dolgozói mindenekelőtt a rendelkezésükre álló hatalmas hazai és nemzetközi tapasztalati anyag elemzésére és értékelésére támaszkodjanak. Törekedjenek az együttműködésre és a legfontosabb problémák széles körű megvitatására.

Kapcsolataink a Föld országaival igen sokrétűek. Gazdasági együttműködésünkben fontos szerepet játszanak az ásványi nyersanyagok. Biztos támaszunk ezen a téren is a Szovjetunió és a szocialista országok, amelyek import nyersanyag-szükségletünk túlnyomó részét biztosítják, de növekszik a fejlődő országok szerepe is. Egészében azonban ma még a hazai forrásoké a fő szerep.

Ásványkincseink pontosabb megismerése, választékteremtő feltárása, ésszerű hasznosítása hosszú időn át jelentős tényezője marad gazdasági életünknek. Rajtunk múlik, milyen mértékben válik mindez éltető erővé, népünk boldogulását elősegítő gazdasági erőforrássá.